

УДК 621.795

В.А.Тютенко, ст.гр. БП-14-2СК\*, О.В. Таран, викл.  
*Кіровоградський національний технічний університет*

## Деконструктивізм – напрям сучасної архітектури

В статі описано історію виникнення архітектурного стилю Деконструктивізм, схожість його з попередніми стилями.

**розвиток стилю Деконструктивізм. Формування стилю, види стилю, деконструктивізм**

**Деконструктивізм** – напрям в сучасній архітектурі, заснований на застосуванні в будівельній практиці ідей французького філософа Жака Дерріда. Іншим джерелом натхнення деконструктивістів є радянський конструктивізм 1920-х рр. Для деконструктивістських проектів характерні візуальна ускладненість, несподівані зламані форми, підкреслено агресивне вторгнення в міське середовище.

Як самостійна течія деконструктивізм сформувався в кінці 1980-х рр. (роботи Пітера Айзенмана і Даніеля Лібескінда). Теоретичною підосновою руху стали міркування Дерріда про можливість архітектури, яка вступає в конфлікт, «розвінчує» і скасовує саму себе. Подальший розвиток вони отримали в періодичних виданнях Рема Колхаса. Маніфестами деконструктивізму вважаються пожежна частина «Вітра» Захи Хадід (1993) і музей Гугенгайма в Більбао Френка Гері (1997).

Як самостійне течія в архітектурі деконструктивізм сформувався наприкінці 1980-х років. У теорії деконструктивізму виділяє потенцію архітектури як засоби відображення і сприйняття, яка вступає в конфлікт, переживає кризу і скасовує саму себе.

При всій розмаїтості індивідуальних творчих манер і стилів, прихильники деконструктивізму базуються на композиційних мотивах конструктивізму, але вдаються до їх деякої деформації («спотворення абстракції»), що надає їх композиціям динамізм і гостроту.

Як джерела різні автори деконструктивізму обирають різні періоди і авторів російського авангарду. Так, наприклад, Рем Колхас (Rem Koolhaas) і Заха Хадід (Zaha Hadid) у своїй роботі орієнтовані на пізній авангард і особливо на «антигравітаційну» архітектуру І. Леонідова. Рем Коолхас включає в композицію свого театру танцю в Гаазі (1984 – 1987 рр.) Обсяг перекинутого золотого конуса, в якому розміщує ресторан, а Заха Хадід – підвішений обсяг з клубними приміщеннями в конкурсному проекті “Пік-клубу” для Гонконгу (Peak Club Hongkong, 1983 р.) Інших авторів, навпаки, залучають динамічні архітектурні і живописні композиції раннього авангарду (Н. Ладовського, К. Малевича, В. Кандинського, Л. Попової) або урівноважені композиції А. і В. Весніних.

Теоретичною платформою деконструктивізму служать положення сучасного французького філософа Жака Дерріда, що критикує метафоричність усіх форм сучасної європейської свідомості, полягає, на його думку, в принципі «буття як присутність»,

© В.А.Тютенко, О.В. Таран, 2015

\* Науковий керівник: канд.техн. наук, доц. Скриннік І.О.

абсолютизує реальний час. Вихід з цієї метафізичності Жак Дерріда бачить у відшуканні її історичних витоків шляхом аналітичного розчленування (деконструкції) самих різних текстів гуманітарної культури для виявлення в них опорних понять і шарів метафор, запечатлеваючих сліди наступних епох.

Прогресивні завоювання в галузі архітектури часто використовуються в чисто формалістических цілях, що відводять від раціоналістичних рішень будівельних задач. Термін «деконструктивізм» введений в обіг Жаком Деріда, використовувався в літературознавстві для позначення такого способу прочитання твору, коли свідомо створюється конфлікт між змістом тексту і прийнятою його інтерпретацією. Цей метод розповсюдився і на образотворче мистецтво, і на архітектуру, як реакція на західну метафізичну філософію.

В цьому відношенні цікава його оцінка переміг на міжнародному конкурсі проекту генерального плану парку Ла Вільлет в Парижі (La Villette Park, Paris) архітектор Бернар Тшумі (Bernard Tschumi). У проекті Бернара Тшумі парк насичений розсипом легень переважно одно-, двоповерхових павільйонів – «Фолі» (follies) – яскраво забарвлених металевих споруд, композиції яких засновані на комбінаціях образів і прийомів російського авангарду. Дерріда пише, що «follies вносять у загальну композицію відчуття зрушення або зсуву, залучаючи до цього процесу все, що до цього моменту здавалося, давало сенс архітектурі ... follies деконструюють насамперед семантику архітектури. Вони дестабілізують сенс, зміст сенсу. Чи не призведе це назад до пустелі антиархітектури, до нульової позначки архітектурної мови, при якій він втрачає сам себе, свою естетичну ауру, свою основу, свої ієрархічні принципи? .. Безперечно немає. Follies ... стверджують, підтримують, оновлюють і «переписують» архітектуру. Можливо вони відроджують енергію, яка була заморожена, замурована, похована в загальній могилі ностальгії».

Цікаво, що при декларативно викладається принципової різниці творчих програм, композиційні прийоми майстрів деконструктивізму і постмодернізму в проектуванні найчастіше виявляються загальними. Це положення легко підтвердити, зіставивши рішення вище описаного будинку Ейзенман з композицією близько розташованого (на розі Кохштрассе і Вільгельмштрассе) 7 – поверхового будинку, зведеного за проектом одного з провідних майстрів постмодернізму – Альдо Россі (Aldo Rossi, 1931-1997). Так само як і перший, цей будинок займає відповідальне містобудівне положення, замикаючи своїм кутовим обсягом перспективи пересічних вулиць і підтримуючи репрезентативність примикає забудови. Композиційно будинок розчленований на ряд грубо матеріальних коричних блоків «нематеріальними» 5-поверховими вітражними вставками. На фасадах цегляних блоків застосована перебивка масштабів прорізів, активно використані колірні контрасти (червона цегла, жовті пояси, пофарбовані в інтенсивний зелений колір сталеві надвіконні перемишки). У компонованні фасаду – характерна для деконструктивізму «збивання масштабу» – ряди звичайних світлопроемов перебиваються великими двоповерховими світлопроемов, що об'єднують по чотири вікна збільшених розмірів.

Деконструктивізм – це питання архітекторів самим собі, чи можна звільнити архітектуру від гегемонії естетики, краси, користі, функціональності, чи так уже непорушні поняття порядку і безладдя і чи можна побудувати будинок, відрікшись від всіх загальноприйнятих глибинних принципів створення архітектурних споруд, у тому числі: тектоніки, рівноваги, вертикалей і горизонталей, або все ж архітектору, зруйнувавши старі принципи, необхідно створити щось своє. Відрікаючись від старих принципів, необхідно створити нові форми, новий простір, нові типи будинків, в яких ці мотиви «написані» заново, втративши свою початкову гегемонію. А створити, значить сказати «так», а не «ні».

Дуже показовий зразок деконструктивістських експерименту в архітектурі – Інститут сонця – був побудований фірмою Беніш і партнери в Штутгартському університеті. Відповідно до спільного Німецько-Саудівським науковим проектом в університеті передбачалося побудувати спеціальний будинок для проведення різних досліджень з використання сонячної енергії, що проходять як в приміщенні, так і на відкритому повітрі. В результаті на околиці величезного кампусу була побудована невелика будівля з вельми важливою роллю. Ця особлива роль зумовила архітектурний проект цієї споруди, в якому відбилися відбуваються в ньому інноваційні дослідження.

Два інших фактори вплинули на вибір будівельних методів і матеріалів для цієї будівлі – необхідність побудувати його дуже швидко і скромний бюджет. Зовнішні форми і внутрішні приміщення цього дивного споруди зі скла і сталі повною мірою можуть дати уявлення про те, що таке деконструктивізм в архітектурі: велика кількість гострих кутів, порушені зв'язки зміщених горизонталей і вертикалей, перекошені вікна, безладний ритм отворів, які стоять під кутом опори, які нічого не несуть, виступаючі звідусіль чи то частини конструкцій, чи то інженерні комунікації, відчуття повного безладу в звичному сенсі цього слова. Мабуть, архітекторам все ж таки вдалося створити будівлю, що підходить для заданої функції, сказавши тим самим «так».

### Список літератури

1. Фрід Кох. Енциклопедія архітектурних стилів. – вид. БММ.– 2005.
2. Іконніков А.В. Зарубіжна архітектура. – М.: Архитектура. – 1982.
3. Андреа Палладіо. Чотири книги про архітектурівид. М.: Архитектура, 2006.
4. А.В. Рябушин, А. Н. Шукурова. Творчі протиріччя в новітній архітектурі. – М.: Архитектура. – 2003р.
5. Бондаренко І.А. Архітектурне спадщину. – Вид. ЛКИ, 2008р.
6. І.Л. Бусева - Давидова, Л.І. Акімова. Історія мистецтва. – вид. Мистецтво ХХІ вік, 2003.

Одержано 27.04.15

УДК 621.577:658

**М.В. Босий, викл.**

*Кіровоградський національний технічний університет*

## Енергозберігаючі відновлювальні джерела теплопостачання

У статті розглянуто доцільність застосування ТН, що працює на ґрунтових водах в системі гарячого опалення. Визначено коефіцієнт ефективності теплового насоса, кількість теплоти, що відбирається від низькопотенційного джерела теплоти і кількість переданої споживачам корисної теплоти.

**тепловий насос (ТН), коефіцієнт ефективності теплового насоса, відновлювальні джерела енергії, теплопостачання**

© М.В. Босий, 2015